

Päästökauppadirektiivi (ETS)

Tästä on kyse

Päästökauppadirektiivi on EU:n yksi pääkeinoista vähentää kasvihuonekaasupäästöjä EU:n alueella. Direktiivin alle kuuluu koko energiaintensiivinen teollisuus ja kaikki yli 20 MW kokoiset energiantuotantoyksiköt. Vuonna 2022 päästökauppaa muutettiin kattamaan myös meriliikenne ja myöhemmässä vaiheessa jätteenpoltto. Polttoaineiden jakelijoille linjattiin samassa yhteydessä luotavaksi oma erillinen päästökauppa, mikä koskisi tieliikennettä, rakennusten lämmitystä ja teollisuuskäyttöä. Afry on arvioinut, että meriliikenteen liittäminen päästökauppaan nostaisi vientiteollisuuden (kaikki vientitoimialat yhteensä) kuljetuskustannuksia 146 – 291 miljoonalla eurolla vuodessa.

Päästökaupan piirissä olevien toiminnanharjoittajien on kuitattava jokainen syntynyt päästötonni päästöoikeudella. Liikkeelle laskettavien päästöoikeuksien määrä vähenee joka vuosi, mikä käytännössä asettaa päästöille laskevan katon. Päästökauppadirektiivin sisältää kemianteollisuudelle useita tärkeitä kohtia, kuten hiilivuodolle alttiiden toimialojen määritelmän, maksuttomien päästöoikeuksien laskentasääntöjä, sekä päästökauppakompensatioon liittyviä sääntöjä.

Kemianteollisuuden tavoite

Kemianteollisuus suhtautuu myönteisesti kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin ja kemianteollisuuden mielestä päästökauppajärjestelmä on itsessään kustannustehokas tapa vähentää päästöjä. Tämä edellyttää kuitenkin riittäviä hiilivuotosuojia niin kauan kuin hiilidioksidipäästöjä ei hinnoitella globaalilla tasolla tasapuolisesti.

Päästökauppasektorin tavoitteen noston yhteydessä tulee muistaa teollisuuden kilpailukyvyn turvaaminen riittävillä hiilivuotosuojilla, kuten maksuttomilla päästöoikeuksilla ja päästökauppakompensatiolla. Vain kilpailukykyinen teollisuus pystyy uudistumaan. Mikäli maksuttomia päästöoikeuksia ei ole riittävästi teollisuudelle, niin monialaisen korjauskertoimen käyttämisen sijaan huutokauppaosuuden ja maksuttomien päästöoikeuksien osuuden tulisi mukautua maksuttomien päästöoikeuksien tarpeeseen tai vaihtoehtoisesti tuoda markkinavakausvarannosta päästöoikeuksia käyttöön. Myöskään kertaluonteisia vähennyksiä ei tarvita. Päästökauppakompensatiota tulee jatkaa Suomessa 2025 jälkeen ja komission laskentakriteerit tulee tarkistaa, jotta voidaan taata riittävän laaja suoja teollisuudelle.

Kemianteollisuudesta on ongelmallista, että päästökaupan laajentamisessa meriliikenteeseen ja uudessa päästökauppakuplassa (ETS2) ei oteta riittävän vakavasti huomioon mahdollisia vaikutuksia teollisuuden kustannuksiin Suomessa. Uusi ja erillinen polttoaineen jakelijoihin liittyvä päästökauppa (ETS2) tulisi pitää toistaiseksi omana järjestelmänä. Pääallekkäisyyksiä nykyisen päästökaupan kanssa tulee huolella välttää. Laajennus meriliikenteeseen näyttäisi rasittavan EU-maista eniten Suomea, jonka vienti on pitkälti meriliikenteen varassa. Meriliikenteen huutokappatulot näyttäisivät päätyvän isoilta osin myös sisävaltioiden käyttöön, joilla ei ole intresseissä kehittää meriliikennettä. Lisäksi pohjoiset meriolosuhteet on huomioitu nykyisessä

direktiivissä vain osittain. Näiden muutoksien vaikutuksia tulee seurata tarkkaan ja tarvittavia korjauksia tulee tehdä kansallisella ja EU-tasolla.

Hiilirajamekanismin käyttöön ottaminen tulee tarkoittamaan maksuttomien päästöoikeuksien leikkaamista mekanismin piiriin tulevilta sektoreilta. Rajamekanismin piiriin tuleville toimialoille tulee taata nyt ja jatkossakin riittävän pitkä siirtymäaika maksuttomia päästöoikeuksia, jotta yritykset ehtivät sopeutumaan muutoksiin. EU:n ulkopuoliselle viennille, jota rajamekanismi ei kata tulee myöntää päästöoikeudet täysimääräisenä.

Kestävien hiilen kiertojen mahdollistamiseen liittyvät valuviat tulee korjata päästökauppadirektiivissä. Päästöt tulee laskea oikein kaikissa tilanteissa. Vaatimus pysyvästä sidonnasta aiheuttaa tuplalaskennan lyhytikäisempien tuotteiden kohdalla. Lisäksi negatiivinen päästö tulee pystyä huomioimaan. Tähän saattaisi olla mahdollista hyödyntää hiilenpoistosertifikaatteja.

Isossa kuvassa komission tulisi seuraavaksi keskittyä vuoden 2040-tavoitteiden asettamiseen ja nykyisien valuvikojen korjaamiseen vuoden 2030-tavoitteiden avaamisen sijaan.

Tilanne ja aikataulu

Nykyinen päästökauppadirektiivipäivitys perustuu vuoden 2022 päivitykseen. Direktiivipäivityksen kansallinen toimeenpano aloitettiin vuonna 2023. Samaan aikaan komissio aloitti valmistelevaa useita tarkentavia säännöksiä. Direktiivin muutokset astuvat voimaan asteittain. Valtaosa muutoksista on voimassa vuoden 2025 loppuun mennessä. Päästökauppadirektiivi tullaan todennäköisesti päivittämään vuoden 2040 tavoitteiden ja sääntöjen osalta kesän 2024 eurovaalien jälkeen.

Vaikutamme Suomen kantaan, Suomen toimeenpanoprosesseihin, EU parlamentin, komissioon sekä Ceficin kantoihin, sekä tulevan koimission työohjelmaan. Seuraamme muiden maiden kantoja.

Lisätiedot ja materiaalit

[Päästökauppadirektiivi](#) (konsolidoitu versio).

[Päästökauppadirektiivi TEM:n sivuilla.](#)

[Päästökauppalaki.](#)